

МЕТА

Проект «Спільна ініціатива в Україні та Румунії для соціального відновлення, інклюзії та згуртованості українських громад» було запроваджено у відповідь на глибокі та багатогранні виклики, спричинені збройною агресією Російської Федерації проти України. Починаючи з 2014 року, ця агресія принесла численні жертви серед цивільного населення, створила серйозні загрози для регіональної безпеки та вимагала переосмислення підходів до врегулювання конфліктів.

Повномасштабне вторгнення в лютому 2022 року, значно посилило гуманітарну кризу в Україні. Воно призвело до появи нових категорій вразливого населення та загострило існуючі проблеми, з якими стикаються українські громади.

Масштаби руйнувань та людських страждань, спричинених війною, підкреслюють нагальну необхідність ініціатив, спрямованих на соціальне відновлення, інклюзію та згуртованість.

Метою дослідження було визначити потреби громад та отримати остаточні результати проведених заходів спрямованих на вирішення конфліктів та згуртованість громад.

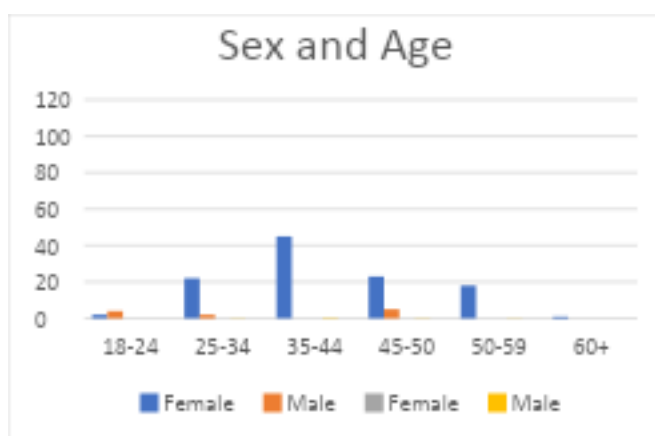
Зібрані дані демонструють чіткий запит громад на підтримку у сферах вирішення конфліктів, фасилітації діалогів, налагодження комунікації та створення безпечного освітнього простору. Заплановані заходи були безпосередньою відповіддю на виявлені потреби, які відображають контекст кожної громади, а їх реалізація надихнула громади розвиватись далі та запроваджувати нові проекти.

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Опитування провели серед учасників та учасниць діалогових ініціативних груп (ДІГ) та представників громад. У ньому взяли участь 123 респонденти із 24 громад (111 жінки (90%) і 11 чоловіки (9%), одна особа не вказала стать).

Найбільшу частку становлять учасники віком 35–44 роки (37%), за ними йдуть, 45–50 років — 19%, 25–34 роки — 20%, 50–59 років — 15%. Молодь віком 18–24 роки — 5% і особи віком 60+ — лише 1%.

Це свідчить про значне представництво активного працездатного населення, що має безпосереднє відношення до громадських ініціатив.

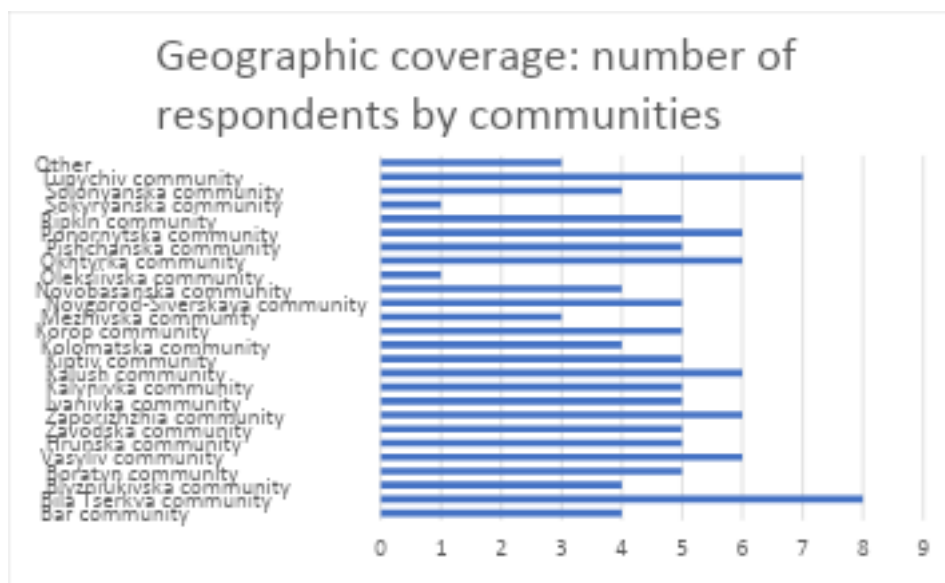
Більшість респондентів (63%) належать до приймаючих громад, 18% - залишились у своїх громадах з початку війни, 11% (13 осіб) - ВПО - люди, які були змушені покинути свої домівки через війну або збройні конфлікти і переїхати в інші місця в межах однієї країни, і також 11% - репатріанти - люди, які були змушені покинути свої домівки через війну або збройні конфлікти, але зараз повернулися назад.

Це показує, що серед учасників представлені як ті, хто залишився у своїх громадах, так і ті, хто був змушений змінити місце проживання.

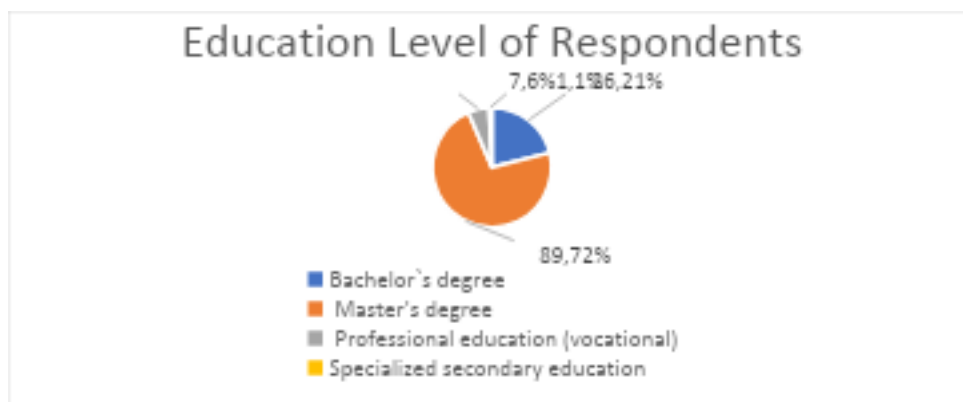
У дослідженні взяли участь представники з понад 25 громад. Найбільше респондентів надійшло з Білоцерківської громади — 8 осіб, Тупичівської громади — 7 осіб, Василівської, Запорізької, Іванівської, Калуської, Охтирської, Понорницької громад — по 6 осіб.

Ще щонайменше 12 громад мають 5 респондентів.

Це свідчить про широкий географічного охоплення та різноманітність контекстів.

Рівень освіти респондентів досить високий: 72% (89 осіб) мають магістерський рівень, 21% (26 осіб) — бакалаврат, професійно-технічну освіту мають 6%, спеціалізовану середню освіту — лише 1%. Це свідчить про значний освітній потенціал учасників.

При цьому переважна більшість респондентів працюють повний робочий день — 87% (107 осіб). Інші: неповна зайнятість — 10 осіб, по 1 особі в кожній із категорій: безробітні, пенсіонери, студенти, самозайняті.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ

Вирішення конфліктів є ключовим компонентом соціальної стабільності та життєстійкості громади, впливаючи на здатність окремих осіб і груп конструктивно вирішувати суперечки та запобігати ескалації конфлікту. Цей розділ кінцевого дослідження мав на меті оцінити, наскільки члени громади впевнені у своїй здатності впоратися з конфліктами і застосовувати набуті навички й надалі. Дослідження показало, що 70% респондентів висловили впевненість у своїй здатності вирішувати конфлікти - цифра, отримана шляхом усереднення позитивних відповідей на запитання щодо самооцінки навичок вирішення конфліктів, особистої участі в медіації та загальної впевненості у врегулюванні конфліктів у громаді.

Ця цифра була отримана шляхом обчислення середнього значення позитивних відповідей (кожна позитивна відповідь буде пояснена для кожного питання) на наступні питання:

- Наскільки Ви впевнені у своїй здатності впоратися з конфліктом у Вашій громаді?
- Як часто Ви особисто берете участь у вирішенні конфліктів у Вашій громаді?
- Чи вважаєте Ви, що володієте необхідними навичками для медіації конфліктів?

На перше запитання «**Наскільки Ви впевнені у своїй здатності впоратися з конфліктом у Вашій громаді?**» позитивно відповіли 72% респондентів висловили впевненість (54% «впевнений» + 18% «дуже впевнений»). Позитивними відповідями, які враховувалися при підрахунку, були «Дуже впевнений» та «Впевнений».

На друге запитання, «**Як часто Ви особисто берете участь у вирішенні конфліктів у Вашій громаді?**», позитивно відповіли 59% респондентів з них «дуже часто» (14%) та «часто» (46%).

77% респондентів позитивно відповіли на третє запитання «**Чи вважаєте Ви, що володієте необхідними навичками для медіації конфліктів?**». Позитивними відповідями на це питання слід вважати «Цілком згоден», на яке відповіли 23% респондентів, та «Згоден», на яке відповіли 54% респондентів.

Порівняльний аналіз результатів дослідження з вирішення конфліктів

Проведений порівняльний аналіз даних базового та кінцевого дослідження демонструє значний прогрес у здатності громади вирішувати конфлікти. Ключові спостереження підтверджують позитивну динаміку за всіма досліджуваними показниками.

1. Впевненість у здатності вирішувати конфлікти:

Спостерігається вражаюче зростання впевненості респондентів у власних силах щодо вирішення конфліктних ситуацій. Якщо на початку дослідження лише **23%** учасників відчували себе впевнено, то за результатами кінцевого дослідження цей показник сягнув **72%** (54% "впевнений" та 18% "дуже впевнений"). Це становить приріст у **+49 відсоткових пунктів**.

2. Частота особистої участі у вирішенні конфліктів:

Відзначається суттєве збільшення залученості членів громади до безпосереднього врегулювання конфліктів. У базовому дослідженні лише **20%** респондентів брали активну участь (2% "дуже часто" + 18% "часто"), тоді як у кінцевому дослідженні цей показник зріс до **60%** (14% "дуже часто" + 46% "часто"). Таким чином, зафіксовано зростання на **+40 відсоткових пунктів**.

3. Наявність необхідних навичок для медіації:

Кількість респондентів, які вважають, що володіють необхідними навичками для медіації, також зазнала значних змін. У базовому дослідженні **35%** учасників позитивно оцінювали свої навички (3% "цілком згоден" + 32% "згоден"), а в кінцевому дослідженні вже **77%** вважають себе компетентними у цій сфері (23% "цілком згоден" + 54% "згоден"). Це демонструє приріст у **+42 відсоткових пункти**.

4. Загальний показник вирішення конфліктів:

Узагальнюючи результати за трьома ключовими показниками, можна констатувати значне покращення загального рівня здатності громади до вирішення конфліктів. Середнє значення у базовому дослідженні становило **26%**, а в кінцевому дослідженні досягло **70%**. Це свідчить про комплексне зростання на **+44 відсоткових пункти**.

Результати проведеного порівняльного аналізу чітко демонструють **суттєве підвищення** рівня готовності та здатності громади до ефективного вирішення конфліктів. Особливо показовим є значний прогрес у **впевненості респондентів** у своїх силах. Окрім того, спостерігається **активізація участі** членів громади у процесах врегулювання конфліктів, що свідчить про формування більш відповідальної та залученої громадянської позиції.

Важливим є також майже дворазове збільшення кількості людей, які усвідомлюють наявність у себе **необхідних навичок для медіації**, що є ключовим фактором для сталого та мирного співіснування в громаді.

Комплексне покращення за всіма трьома ключовими індикаторами переконливо свідчить про **ефективність впроваджених заходів** та формування більш зрілої та компетентної громади у питаннях подолання внутрішніх розбіжностей. Отримані результати підкреслюють успішність проведеної інтервенції

та закладають міцну основу для подальшого розвитку культури мирного співіснування в громаді.

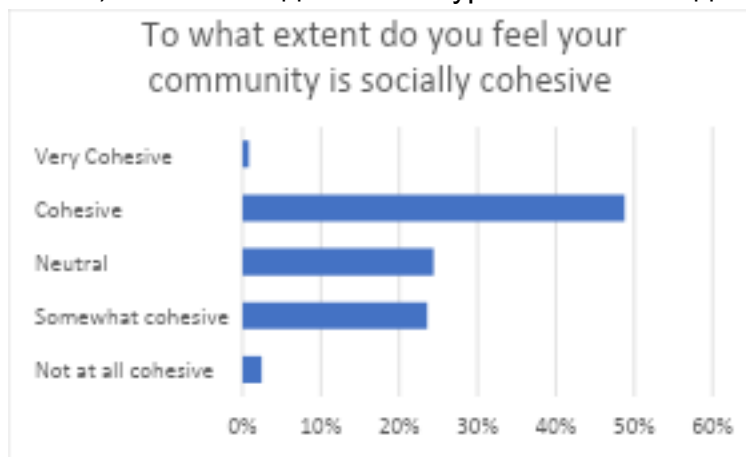
СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ

Цей розділ кінцевого дослідження мав на меті оцінити рівень соціальної згуртованості в громадах, де працює ІМіП, за весь період проведення інтервенції. Соціальна згуртованість вимірювалася шляхом оцінки того, наскільки добре члени громади співпрацюють, підтримують один одного та працюють разом заради спільного блага. За результатами опитування було визначено базовий показник у 62%, розрахований як середнє значення позитивних відповідей на запитання щодо сприйняття людьми соціальної згуртованості в їхній громаді, їхнього особистого внеску в її зміцнення, їхньої впевненості в тому, що їм комфортно вживати заходів для її просування, а також їхньої участі у спільних зусиллях, спрямованих на подолання соціальної напруженості або сприяння єдності. Це вимірювання слугує відправною точкою для оцінки змін і покращень, що відбулися в результаті втручання.

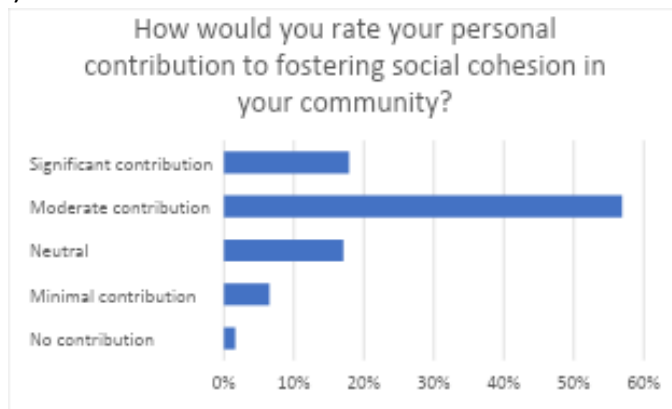
Для оцінки рівня соціальної згуртованості були поставлені наведені нижче запитання:

- Якою мірою ви вважаєте, що ваша громада є соціально згуртованою (тобто люди співпрацюють, підтримують один одного і працюють разом для спільного блага)?
- Як би ви оцінили свій особистий внесок у зміцнення соціальної згуртованості у вашій громаді?
- Наскільки комфортно вам вдаватися до дій, що сприяють соціальній згуртованості у вашій громаді?
- Чи співпрацюєте ви з іншими членами громади для вирішення соціальної напруженості або сприяння єдності?

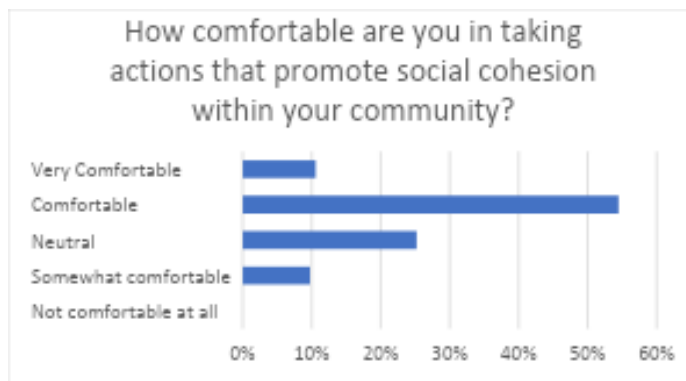
На перше запитання **«Якою мірою, на Вашу думку, Ваша громада є соціально згуртованою (тобто люди співпрацюють, підтримують один одного та працюють разом заради спільного блага)?»**, 50% респондентів відповіли позитивно, з них 49% відповіли «Згуртована» і 1% відповіли «Дуже згуртована».

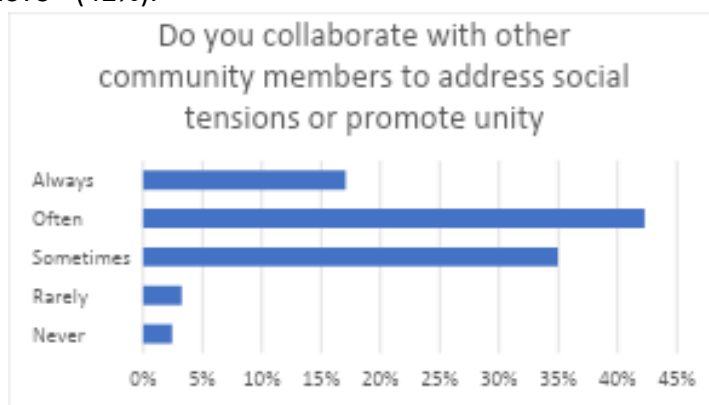
75% респондентів відповіли позитивно на запитання **«Як би ви оцінили свій особистий внесок у зміцнення соціальної згуртованості у вашій громаді?»**. На це питання позитивною відповіддю є «значний внесок» (18%) та «помірний внесок» (57%).

Позитивно на запитання **«Наскільки комфортно Вам здійснювати дії, що сприяють соціальній згуртованості у Вашій громаді?»** відповіли 65% респондентів. Позитивними відповідями на це питання були «дуже комфортно» (11%) та «комфортно» (54%).

На четверте запитання цього розділу позитивно відповіли 59% респондентів. Позитивними відповідями на ці питання вважалися відповіді «Завжди» (17%) та «Часто» (42%).

Порівняльний аналіз результатів дослідження з вирішення конфліктів

Аналіз отриманих даних виявляє значний позитивний вплив проведених інтервенцій ІМіП на рівень соціальної згуртованості в громадах. Ключові спостереження свідчать про відчутний прогрес за всіма досліджуваними аспектами, з особливо вражаючими змінами в окремих показниках.

Ключові спостереження:

- **Особистий внесок у зміцнення соціальної згуртованості:** Зафіксовано **найбільш значне зростання** у цьому показнику – з надзвичайно низького початкового рівня у **3%** до вражаючих **75%**. Це становить приріст у **+72 відсоткових пункти**, що підкреслює глибоку трансформацію у сприйнятті особистої відповідальності за зміцнення соціальних зв'язків.
- **Сприйняття соціальної згуртованості громади:** Відбулося більш ніж дворазове збільшення позитивного сприйняття соціальної згуртованості в громаді – з **22%** до **50%**, що становить приріст у **+28 відсоткових пунктів**. Це свідчить про зростаюче усвідомлення та визнання важливості єдності та взаємодії серед членів громади.
- **Комфорт у здійсненні дій для просування соціальної згуртованості:** Рівень комфорту при здійсненні дій, спрямованих на зміцнення соціальної згуртованості, помітно підвищився з **37%** до **65%**, що дорівнює приросту у **+28 відсоткових пунктів**. Це вказує на зростання готовності та впевненості членів громади у впровадженні ініціатив, що сприяють соціальній єдності.
- **Рівень співпраці з іншими членами громади:** Спостерігається значне зростання рівня співпраці між членами громади – з **37%** до **59%**, що становить приріст у **+22 відсоткових пунктів**. Це підкреслює посилення горизонтальних зв'язків та готовність до спільної діяльності на благо громади.
- **Загальний показник соціальної згуртованості:** Інтегральний показник соціальної згуртованості продемонстрував значне зростання з **38%** до **62%**, що становить приріст у **+24 відсоткових пунктів**. Це є підтвердженням комплексного позитивного впливу проведених заходів на соціальну тканину громади.

Отримані результати чітко підтверджують **високу ефективність проведених інтервенцій ІМіП** у досліджуваних громадах. Особливо вражаючим є **стрибкоподібне зростання особистого внеску** членів громади у зміцнення соціальної згуртованості, що свідчить про глибоку зміну у їхній свідомості та поведінці.

Зростання сприйняття соціальної згуртованості, підвищення комфорту у діях, спрямованих на її зміцнення, та посилення співпраці між членами громади вказують на формування більш **згуртованого, активного та відповідального громадянського суспільства**. Збільшення загального показника соціальної

згуртованості є переконливим доказом **позитивного системного впливу** впроваджених ініціатив.

ПОЧУТТЯ ПРИНАЛЕЖНОСТІ

Цей розділ має на меті проаналізувати почуття приналежності та емоційну прив'язаність респондентів до різних географічних рівнів: місцевої громади (села, селища, міста), регіону та країни в цілому.

Ось які питання ставилися в цьому розділі:

- Наскільки ви відчуваєте себе прив'язаними до... до мого села, селища чи міста?
- Наскільки ви відчуваєте себе прив'язаними до... мого регіону?
- Наскільки ви відчуваєте себе прив'язаними до... моєї країни?

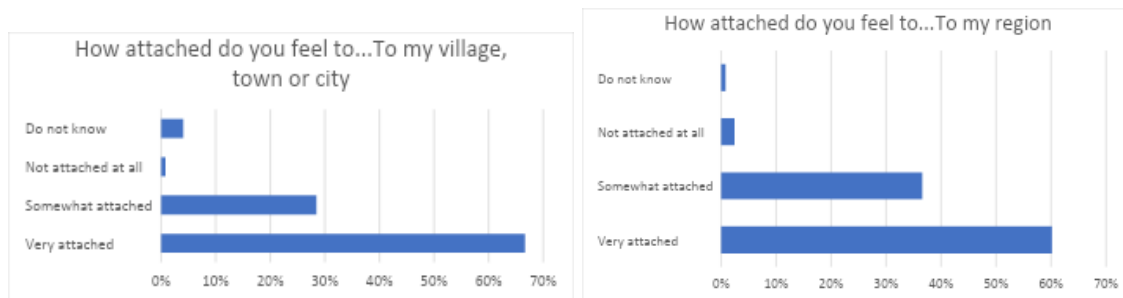
Наскільки люди відчувають зв'язок зі своїм безпосереднім оточенням. Чи відчувають люди сильну прив'язаність до своєї ширшої географічної території. Рівень приналежності та ідентифікації зі своєю країною.

Ця інформація може допомогти зрозуміти соціальну інтеграцію, стабільність громади та потенційні фактори, що впливають на внутрішню міграцію, соціальну довіру та громадянську активність. Особливо корисною для нашого аналізу є оцінка впливу переміщення та конфлікту з метою формування заходів, спрямованих на зміцнення соціальної структури.

Переважна кількість респондентів, а це 95% **є прив'язаними до села, селища чи міста**. Дуже прив'язаними є 67%, або 82 респонденти, та достатньо прив'язаними – 28%, або 35 респондента.

Ідентичну прив'язаність до регіону мають 97% респондентів. В розрізі 60% - дуже прив'язаний, 37% - значно прив'язаний.

І на останнє запитання «Наскільки ви відчуваєте себе прив'язаними до... моєї країни» 98% респондентів ідентифікували себе прив'язаними до країни.

ВІДЧУТНІ ЗМІНИ

Здатність ефективно вирішувати конфлікти є критично важливою компетенцією для розвитку стійких громад, особливо в умовах війни та соціальної напруги. Цей розділ кінцевого дослідження спрямований на оцінку навичок громад у подоланні конфліктних ситуацій та сприянні соціальній згуртованості в складних обставинах. Дослідження мало на меті визначити основні виклики, з якими стикаються громади при вирішенні конфліктів.

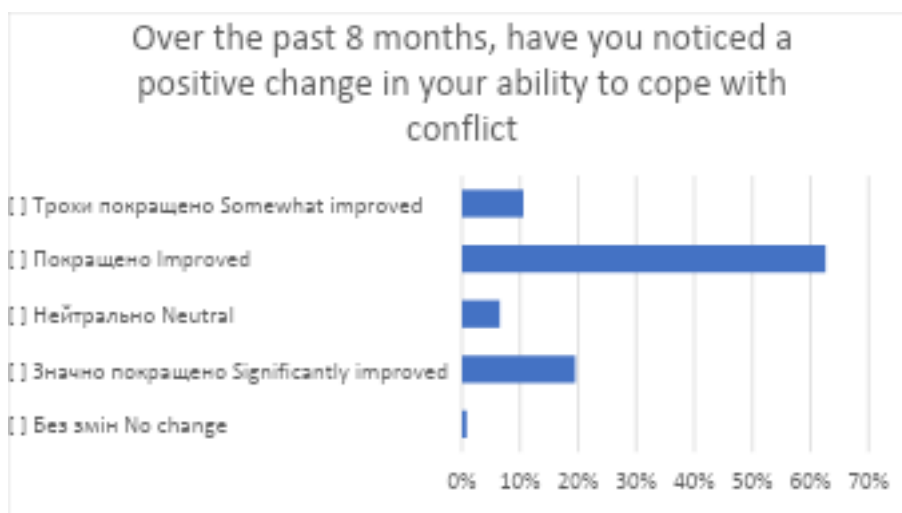
Дані, зібрані в рамках цього дослідження, надають важливе розуміння потенціалу громад до трансформації конфліктів у можливості для зростання.

Аналіз сприйнятих змін у здатності до вирішення конфліктів та сприяння соціальній згуртованості

Результати опитування учасників проєкту демонструють чітко виражену позитивну динаміку у їхньому сприйнятті власних змін у здатності як до вирішення конфліктів, так і до сприяння соціальній згуртованості.

Сприйнята зміна у здатності до вирішення конфліктів:

Переважна більшість опитаних засвідчила покращення своїх навичок у сфері управління конфліктами. Загалом 69% респондентів відзначили позитивні зміни: 63% (77 осіб) вважають, що їхня здатність "покращилася", а ще 20% (24 особи) – що вона "значно покращилася". Додатково 11% (13 осіб) вказали на "незначне покращення". Лише незначна частина респондентів не відчула змін (1%) або зайняла нейтральну позицію (7%).

Загальний індикатор покращення здатності до вирішення конфліктів становить 69%.

Сприйнятті змін у здатності сприяти соціальній згуртованості:

Аналогічна тенденція спостерігається і у сприйнятті змін у здатності сприяти соціальній згуртованості. Загалом **67%** учасників повідомили про позитивні зрушення: 57% (70 осіб) відчували, що їхня здатність "покращилася", а 24% (30 осіб) – "значно покращилася". Ще 11% (13 осіб) зазначили "незначне покращення". Як і у випадку з вирішенням конфліктів, лише невеликий відсоток респондентів не відчув змін (1%) або мав нейтральну оцінку (7%).

Загальний індикатор покращення здатності до соціальної згуртованості становить **67%**.

Отримані дані переконливо свідчать про відчутне зростання впевненості учасників у своїх можливостях ефективно керувати конфліктними ситуаціями та активно сприяти зміцненню соціальної згуртованості в громаді. Високий відсоток респондентів, які відзначили реальне покращення своїх здібностей у обох ключових сферах, є яскравим індикатором успішності проєкту у розвитку відповідних фасилітаційних навичок. Ці результати підкреслюють ефективність застосованих підходів та їхній позитивний вплив на особистісний розвиток учасників у контексті розбудови більш стійких та гармонійних громад.

Опитування також показало ключові труднощі з якими стикався респондент при вирішенні конфліктів в громаді.

Аналіз труднощів при вирішенні конфліктів у громадах

Із 123 отриманих відповідей 98 (79,7%) містили конкретні проблеми, що вказує на значну поширеність труднощів у вирішенні конфліктів у громадах. Лише 20,3% респондентів не вбачають суттєвих бар'єрів, що свідчить про високий рівень напруги або нерозв'язаних питань у більшості громад.

Комунікаційні бар'єри – 35%

Це наймасовіша категорія проблем. Більшість конфліктів посилюються через: Небажання йти на компроміс – брак готовності до поступок та відповідальності.

Утруднений діалог з владою – нестача відкритості та каналів взаємодії.

Відсутність готовності до діалогу – пасивність або ігнорування.

Нерозуміння через дезінформацію – інформаційний вакуум.

Невміння слухати – слабкі навички активного слухання.

Ці фактори вказують на потребу у розвитку діалогової культури та медіаційної грамотності.

Психологічні фактори – 25%

Психоемоційні стани значно впливають на здатність до взаємодії:

Емоційність і стрес заважають конструктивному діалогу.

Байдужість – форма захисної реакції або зневіри.

Агресія та травматичний досвід, особливо серед ВПО, створюють додаткові бар'єри.

Тут важливо враховувати роль психосоціальної підтримки та роботи з емоційною безпекою в громадах.

Комунікація є ключем: Більшість проблем стосуються або якості, або відсутності комунікації. Це свідчить про потребу в посиленні діалогових навичок, фасилітації та налагодженні зворотного зв'язку у громадах.

Психологічна стабільність громади критично важлива: Емоційні чинники не менш вагомі, ніж організаційні чи фінансові. Без підтримки на рівні психічного здоров'я конструктивний діалог ускладнений.

Довіра до влади під питанням: Системні проблеми управління та сприйняття владних інституцій як непрозорих або корумпованих створюють глибокі передумови для недовіри.

Необхідні системні зміни: Розвиток навичок мирного врегулювання, відкритості, діалогу, емоційної компетентності та управлінської відповідальності мають бути у фокусі громадських стратегій.

Наступне запитання **«Які основні труднощі ви стикаєтеся при сприянні соціальній згуртованості у вашій громаді?»** показало, що найчастіше це пасивність та байдужість населення.

Результати дослідження свідчать, що, хоча невелика частка опитаних (22,8%) не вказує на жодні проблеми, значна більшість (77,2%) стикається з певними викликами. Найбільш поширеною проблемою є пасивність громадян, яка становить 40% від усіх згаданих труднощів.

Пасивність громадян - 40% усіх відповідей (49 згадок) — найпоширеніша проблема

Пасивність громадян є найбільш значущою перешкодою для соціальної згуртованості, що проявляється в різних формах:

Принцип "моя хата з краю" – 15 згадок

Респонденти часто вказують на індивідуалізм та небажання брати участь у житті громади: "Багато людей живуть за принципом 'моя хата з краю'".

Загальна неактивність населення – 12 згадок

Низький рівень залученості та відсутність ініціативи є серйозною проблемою: "Мала активність", "неготовність до співпраці".

Небажання змін – 10 згадок

Опір новим ідеям та небажання змінювати усталені порядки також перешкоджають згуртованості: "Відсутність бажання щось змінювати".

Відсутність мотивації – 8 згадок

Нерозуміння власної ролі в громаді та відсутність стимулів для активної участі знижують рівень згуртованості: "Нерозуміння своєї ролі в громаді".

Байдужість – 4 згадки

Апатія та відсутність інтересу до проблем громади також негативно впливають на соціальну згуртованість: "Байдужість населення".

Недостатня комунікація 25% відповідей (31 згадка)

Ефективна комунікація є критично важливою для соціальної згуртованості, і її брак створює значні перешкоди:

Труднощі комунікації з владою – 12 згадок

Ускладнений діалог між громадянами та представниками влади є поширеною проблемою: "Недостатній зв'язок із представниками влади".

Відсутність просторів для діалогу – 8 згадок

Недостатність місць та можливостей для спілкування та обговорення проблем ускладнює взаємодію між членами громади: "Немає місць для обговорень", "відсутність клубів за інтересами".

Бюрократизація процесів – 6 згадок

Зайва формальність та складність адміністративних процедур також можуть перешкоджати ефективній комунікації: "Формальний державний підхід".

Песимізм і опір змінам – 5 згадок

Негативне ставлення до змін та небажання приймати нові ідеї також можуть ускладнювати комунікацію та згуртованість: "Опір новому", "небажання сприймати зміни".

Проблеми з ВПО (внутрішньо переміщеними особами) 15% відповідей (18 згадок)

Інтеграція внутрішньо переміщених осіб (ВПО) є важливим викликом для багатьох громад.

Молодіжна проблематика відповідей (12 згадок)

Аналіз відповідей показує, що проблеми соціальної згуртованості в громадах мають комплексний характер. Найбільші виклики пов'язані не лише з обмеженістю ресурсів, але й насамперед із людським фактором: низькою залученістю громадян, втратою довіри, комунікаційними розривами та культурними бар'єрами.

Для зміцнення соціальної згуртованості в громадах необхідно розробляти комплексні стратегії, які охоплюють різні аспекти життя громади. Важливо працювати на перетині освіти, комунікації та локального лідерства, сприяючи розвитку громадянської свідомості, налагодженню діалогу між різними групами населення та зміцненню довіри до органів влади.

Реалізація проекту демонструє високу ефективність. Майже 80% учасників оцінили вплив набутих знань та навичок як високий (4-5 балів).

В рамках проекту **ІМіП** було проведено фокус-групові дискусії які також показали суттєвий прогрес в отриманих навичках в подоланні конфліктів.

Зокрема як і кінцева лінія так і аналіз фокус-груп за результатами проекту демонструє, що громади стикалися з різноманітними труднощами, які можна класифікувати як міжособистісні, організаційні, комунікаційні та зовнішні. Успішне подолання цих труднощів часто було пов'язане з розвитком навичок, співпрацею, створенням сприятливої атмосфери та адаптивністю.

Успішне управління конфліктами та побудова єдності в громадах значною мірою залежать від розвитку "м'яких навичок", таких як ефективна комунікація, емпатія та вміння слухати. Важливим є також використання конкретних методів і технік діалогу, а також особистісні якості, що сприяють встановленню довіри та взаєморозуміння. Наявність ресурсів, таких як навчання, підтримка та інфраструктура, є додатковим фактором успіху.

Для ефективного управління конфліктами та зміцнення єдності в громадах необхідний комплексний підхід, що включає розвиток комунікативних навичок, застосування відповідних методів, формування позитивних особистісних якостей та забезпечення необхідними ресурсами.

Окрім того аналіз даних станом на квітень (завершення проекту) серед 15 громад переможців, які успішно реалізували своє проекти свідчить про позитивну динаміку, рівень єдності та співпраці значно покращився.

- **Фактори, що впливають на єдність:**
 - Реалізація проектів та проведення спільних заходів сприяють згуртуванню.
 - Налагодження діалогу та навчання новим формам спілкування позитивно впливають на взаємодію.
 - Підготовка до виборів може мати негативний вплив на співпрацю.
- **Характерні риси:**
 - Посилення взаємодії між різними структурами та групами населення (ОМС, освіта, культура, молодь, батьки).
 - Зменшення соціальної ізоляції та збільшення залученості мешканців до життя громади.
 - Підвищення рівня довіри та зміни у стилі спілкування (від конфліктного до партнерського).
 - Активність та ініціативність молоді.
- **Проблеми, що залишаються:**

- Стрес, конфліктність та бажання ізолюватися у частини мешканців.
- Політичні маніпуляції у зв'язку з підготовкою до виборів.

Аналіз:

Загалом, спостерігається позитивна тенденція до покращення єдності та співпраці в громадах. Це пов'язано з реалізацією проєктів, навчанням новим формам спілкування та активізацією різних груп населення. Однак, існують і виклики, такі як соціальна ізоляція, конфліктність та політичні маніпуляції, які потребують уваги та вирішення.

Висновок:

Станом на фінал проєкту рівень єдності та співпраці в громадах переважно характеризується позитивними змінами, але потребує подальшого зміцнення та подолання існуючих викликів.

Варто також відзначити важливість отриманого обладнання для реалізації проєктів та посилення згуртованості громад. Отримане обладнання надає членам громади широкий спектр можливостей для розвитку різноманітних навичок, починаючи від соціальних та психологічних і закінчуючи практичними та освітніми. Важливо, що підкреслюється доступність обладнання для різних груп населення, що сприяє інклюзивності та залученню.

Загалом, отримане обладнання є цінним ресурсом для громади, що сприяє її розвитку та розширює можливості її членів. Забезпечення вільного, але організованого доступу до обладнання є ключовим фактором для максимізації його користі та сприяння позитивним змінам у громаді.

Відзначається важливість того, що в громад є прагнення до єдності, покращення взаємодії між мешканцями та інституціями, а також створення комфортного середовища для життя. Значна увага приділяється розвитку соціальної активності, екологічної відповідальності та наданню мешканцям необхідних знань та навичок.

Сподівання на позитивні зміни в громадах відображають прагнення до їхнього сталого розвитку, підвищення якості життя та зміцнення соціальних зв'язків. Реалізація цих очікувань сприятиме формуванню більш активних, згуртованих та стійких громад.

Додатково ІМіП проаналізував здатність громад управляти конфліктами.

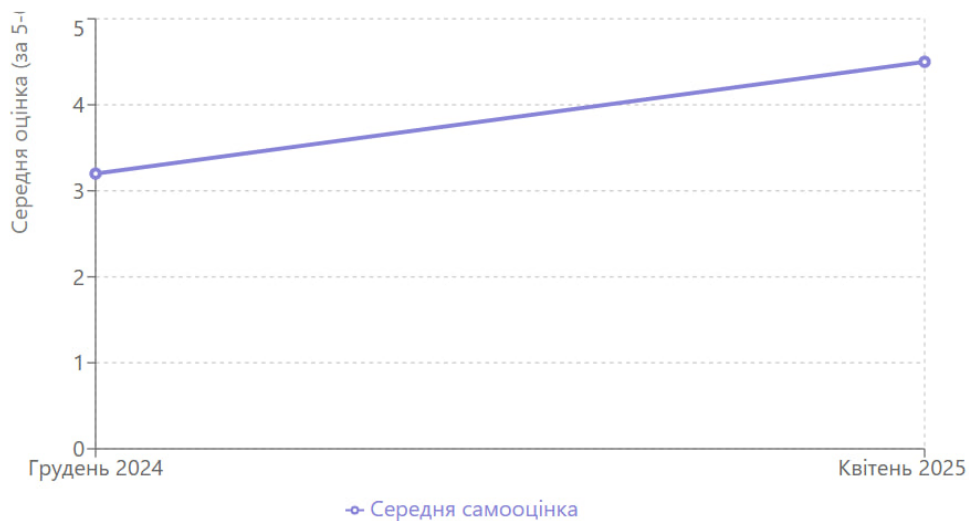
На графіку представлено зміну середньої самооцінки учасників - представників громад щодо власної здатності ефективно управляти конфліктами.

Станом на грудень 2024 року, середнє значення становило 3.2 бали за 5-бальною шкалою — це свідчить про середню впевненість та визнання потреби в додатковому розвитку навичок.

У квітні 2025 року, на момент завершення проєкту, середнє значення зросло до 4.5, що демонструє суттєве зростання впевненості та практичної підготовки.

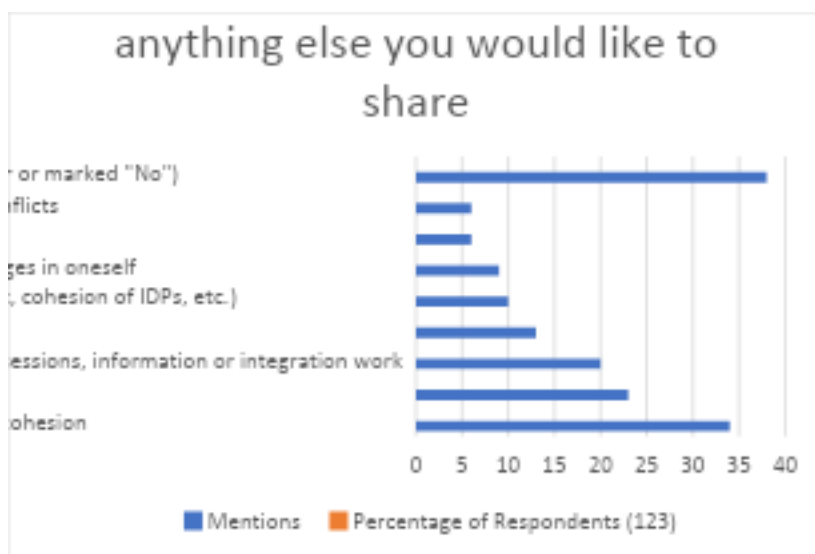
Цей прогрес підтверджує ефективність навчальних заходів і посилення спроможності учасників до мирного врегулювання конфліктів у громадах.

Зміна середньої самооцінки здатності управляти конфліктами

Зростання на **1.3 бали** (від 3.2 до 4.5) свідчить про суттєве підвищення впевненості у здатності управляти конфліктами

Підводячи підсумки опитування варто додати аналіз відповідей на відкрите питання запитання «Чи є щось ще, чим ви хочете поділитися щодо вашої здатності справлятися з конфліктами або сприяти соціальній згуртованості». Графік демонструє позитивне сприйняття проєкту в цілому та його значний вплив на учасників.

Ключові висновки:

1. Сильний індивідуальний вплив: Більшість якісних відповідей свідчить про значний особистий розвиток: нові навички, впевненість у собі, застосування знань у громадах.
2. Практична реалізація: Учасники активно використовують здобуте — фасилітатори проводили діалоги, тренінги, інформаційні заходи, навіть інтеграційні сесії між ВПО та місцевими.
3. Висока задоволеність: Відчутна вдячність за програму — багато подяк, емоційно позитивних відгуків, підкреслено важливість участі.
4. Потенціал для розвитку: Є бажання продовжувати навчання, залучати молодь, посилювати профілактику конфліктів. Програма дала фундамент для довготривалого впливу.

ОБМЕЖЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

- Незважаючи на високі результати, отримані в ході дослідження, варто відзначити певні обмеження, які можуть впливати на інтерпретацію даних. По-перше, високий рівень освіти респондентів (72% мають магістерський ступінь) може створювати певну упередженість у результатах, оскільки думки та досвід високоосвічених учасників можуть не повністю відображати ситуацію в більш широких верствах населення. По-друге, значна гендерна диспропорція (90% жінок проти 9% чоловіків) обмежує можливість узагальнення результатів на чоловічу частину громад. Крім того, переважна більшість респондентів (88%) є учасниками Діалогових Ініціативних Груп, що може призводити до завищених оцінок ефективності програми. Також варто враховувати, що дослідження проводилося в умовах триваючої війни, що могло вплинути на психоемоційний стан респондентів та їхнє сприйняття соціальних процесів у громадах.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

- Результати кінцевого дослідження переконливо демонструють високу ефективність проекту «Спільна ініціатива в Україні та Румунії для соціального відновлення, інклюзії та згуртованості українських громад».

Рекомендації для подальшого розвитку:

- **Розширення охоплення:** Необхідно залучати більш різноманітні групи населення, зокрема чоловіків, молодь та осіб з нижчим рівнем освіти для забезпечення більшої репрезентативності та інклюзивності програм.
- **Зміцнення психосоціальної підтримки:** З огляду на те, що лише 59 респондентів мають достатній доступ до психологічної підтримки, а емоційні фактори становлять 25% перешкод у вирішенні конфліктів, необхідно посилити психосоціальний компонент програм.
- **Покращення комунікаційних каналів:** Оскільки 35% труднощів пов'язані з комунікаційними бар'єрами, слід розробити системні заходи для налагодження діалогу між громадянами та владою, створення постійних майданчиків для обговорення громадських питань.

- **Забезпечення сталості:** Високі показники самооцінки учасників (69% відчують покращення у вирішенні конфліктів, 67% - у сприянні соціальній згуртованості) потребують закріплення через створення постійних структур підтримки та продовження навчальних ініціатив.
- **Інтеграція ВПО:** Необхідно розробити спеціалізовані програми для ефективної інтеграції внутрішньо переміщених осіб, оскільки 15% труднощів соціальної згуртованості пов'язані саме з цим викликом.